

SHULE YA UPILI YA WASICHANA, GATITU

MTIHANI WA MUHULA WA KWANZA

KIDATO CHA PILI 2016

KISWAHILI.

JINA.....DARASA.....NAMBA.....

1)UFAHAMU

SOMA TAARIFA IFUATAYO KISHA UJIBU MASWALI.

Majio yangu katika shule hii ya upili hayakutokea kwa bahati nasibu bali kwa mipango kabambe niliyoianza tangu nikiwa shule ya vichekechea. Nikiwa sitetereki hata kwa wazazi wangu waliponisihii niijiunge na shule nyingine za karibu nikawa sisikii la mwadhini wala la mteka maji msikitini. Nikawa na ragba ya mkanja nikingoja siku ya kujiunga na shule yenyewe. Kweli majuto ni mjukuu na huja kinyume.

Nilizaliwa katika aila yenye nafasi iliyotopea na kubobea katika ukwasi uliodhihirika kutokana na mitaa tulikoselelea kwa muda kabla ya baba kuamua kununua nyumba yake mwenyewe huko upande wa Karen hivyo tukagura kutoka Runda. Wakati wa likizo tukawa tunaruka hadi pwani ambako mama yangu alikuwa amemiliki jumba lililokuwa katika ufuo wa bahari lililojengwa katika kipande kisichopungua ekari tatu alilotunukiwa wakati wa nikahi yao na wakwe wa baba yangu. Wavyele wangu wakawa wanaendesha magari meusi ya kifahari ingawa sikuwahi kumwona mama akichangamka kuendesha magari yake. Kila macheo ya siku za kazi gari lililoendeshwa na dereva ambaye *alimstahi* mama hadi akawa anamfungulia mlango wa gari na kuufunga baada ya mama kujitoma katika tumbo la gari lilimjia na kumrejsha kwa wakati. Nikajiunga na shule ya msingi ya kibinafsi ambako nilishughulikiwa kama kikembe. Wengi wa wale tuliosoma nao walikuwa wa tabaka langu na walikuwa wametoka katika kila sehemu nchini Kenya.

Hayawi hayawi huwa na siku ya kuripoti ikafika. Alfajiri, dereva mmoja akatumwa kwenda hadi Kisumu ili atulaki na kutusafirisha kutoka uwanja wa ndege hadi shule ya upili ambayo ilikuwa yangu ya rohoni. Nasi tukaelekea hadi uwanja wa ndege ili turuke hadi Kisumu. Safari yetu kutoka kitongoji cha kifahari hadi Airport ilikuwa njema, safari yetu tulipoabiri ndege ilikuwa

kuuliza mmoja wa wenzangu ni wepi wadudu hawa na kwa kutojali hata kidogo, akanieleza kuwa hawana neno bali ni kunguni tu. Sikujua na kwa kweli mama hakuniambia kuwa kuna wadudu wanaotafuna mtu na hunuka fye! Sikulala kwa hofu huku wenzangu wakiforota kwa njia ya **kunighasi**. Sikuwahi kudhani kuwa watu wengi wanaweza kulala chumba kimoja huku changu kikiwa na hamamu na vifaa vyote muhimu kikibaki bila mtu!

Tulisomeshwa na walimu wasiojali kana kwamba tunaelewa au la. Hawakushughulika iwapo tulifanya kazi za ziada au la. Ndio, hawakujali chochote. Kilichonishangaza ni kuwa wanafunzi waliojiunga nasi kutoka shule za umma wenye alama duni waliwapenda na kuelewa haraka walichosomeshwa na hawakujali matamshi yao. Labda, hawakuyatambua.

Hatimaye tukafanya mtihani wa mwisho wa muhula wa kwanza. Nilishangaa ghaya iliponibainikia kuwa aliyetuongoza alikuwa msichana mmoja mshamba niliyempuuza tu ; msichana kutoka kijijini ambacho singetambua katika ramani ya nchi ambaye hata vitu vya kimsingi vilimpiga chenga. Nikafanya uchunguzi nikatambua mwenzangu alikuwa na alama mia mbili hamsini na tatu akitoka katika darasa la nane. Nilifanikiwa kuwa nambari mia mbili hamsini na tatu kwa jumla ya wanafunzi mia tatu!

Tulipofunga kwa likizo ya Pasaka nikaamua kuchukua hatua nyingine. Sitawahi kuhama kutoka shule hii ya upili wala kuwa zaidi ya nambari kumi!

Maswali

- a) Taja mambo matatu yanayotonyesha kuwa msimulizi alilelewa katika familia iliyojiweza kutokana na aya ya pili. (al. 3)

.....
.....
.....

- b) Andika mambo manne yaliyomshangaza msimulizi katika shule ya upili (al. 4)

.....
.....
.....
.....

c) Huku ukitoa mifano andika tamathali tatu zilizotumika katika kifungu. (al.3)

.....
.....
.....

d)Onyesha ukweli kuwa msimulizi ana msimamo imara. (al. 2)

.....
.....

f) Eleza maana ya msamiati huu kama ulivyotumika katika kifungu. (al. 3)

i)alimstahi.....

ii)stahamala.....

iii)kunighasi.....

2)MATUMIZI YA LUGHA

a)Tenganisha Kikundi Nomino na Kikundi Tenzi katika sentensi ifuatayo (al. 2)

Njia hii haipitiki wakati wa masika.

.....
.....

b) Kanusha (al. 1)

Waimbaji maarufu wamepata tuzo.

.....

c)Tunga sentensi kuonyesha maana mbili tofauti za maneno haya: (al. 4)

i)ua

.....

.....

ii)kata

.....

.....

d) Bainisha aina za vivumishi katika sentensi ifuatayo. (al. 3)
Mama tajiri anatumia makao yake kuwahifadhi watoto wowote wanaotorokea dhuluma.

.....
.....
.....

e) Andika katika wingi. (al. 3)
Uta uu huu ndio aliotumia kumfuma swara.

.....

f) Taja kipasuo hafifu cha ufizi (al. 1)

.....

g) Ainisha viambishi (al. 3)
sitamchezea

.....

.....

h) Tambulisha aina za vielezi katika sentensi ifuatayo (al. 3)
Alianguka chini tena akaumia vibaya.

.....

.....

i) Tunga sentensi kudhihirisha maana ya maneno haya. (al. 2)

i) jozi

.....

ii) njozi

.....

j) Taja mfano mmoja wa nomino hizi: (al. 2)

i) nomino ya wingi.....

ii) nomino ya kitenzi-jina.....

k) Weka maneno haya katika ngeli zake (al. 3)

i) ugali.....

ii)ukosi.....

iii)paja.....

l)Unda nomino mbilimbili kutokana na maneno haya. (al 3)

i)fuata

.....

ii)lea

.....

iii)ongoza

.....

m)Kamilisha jedwali (al. 3)

Tenda

Tendwa

Tendesha

ruka.....

.....

.....

oa.....

.....

.....

penda.....

.....

.....

n)Tambua virai katika sentensi hizi.

(al. 3)

i)Mwalimu amehakiki kazi yetu

.....

ii)Hao watatu wanatoka kanisani.

.....

iii)Sherehe itanza leo adhuhuri.

.....

ISIMU JAMII

Fafanua sifa zozote nne za sajili ya michezoni.

(al. 4)

.....

.....

.....

.....

.....

SOMA MTUNGO HUU KISHA UJIBU MASWALI

1)Eti

Mimi niondoke hapa
Niondoke hapa kwangu
Licha ya vitisho
Hapa siondoki, siondoki!

2)Mimi

Siondoki
Siondoki, siondoki
Niondoke hapa kwangu!
Hata kwa mateke na mikuki
Wanganipiga, siondoki

3)Kamwe

Siondoki
Ng'o! hapa kwangu
Katizame chini mti ule!
Walizikwa babu zangu, siondoki

4)Sendi

Niende wapi?
Si hapa kitovu changu
Niondoke hapa kwangu
Wangawa na vijikaratasi
Si kwamba hapa si kwangu, siondoki

5)Katu

Siondoki
Sihitaji karatasi
Niondoke hapa kwangu
Yangu mimi ni ardhi hii
Wala si makaratasi, siondoki

Maswali

a)Huu ni mtungo wa aina gani ? (al. 2)

.....

b)Eleza sababu mbili za jibu lako la a) (al. 2)

.....

c)Taja dhiki mbili anazopitia mzungumzaji (al. 2)

.....

.....

d)Kwa nini mzungumzaji hataki kuondoka pale? Toa sababu mbili. (al. 2)

.....
.....
.....

e)Taja maneno mawili yaliyokatwa kisha uyaandike kikamilifu. (al. 2)

.....
.....

FASIHI SIMULIZI

a)Eleza maana ya vipera hivi (al. 3)

i)kitendawili

.....

ii)misimu

.....

iii)bembelezi

.....

b)Eleza faida mbili za misimu (al. 2)

.....
.....
.....